प्रचलीत पिक पध्दतीमध्ये ज्वारीची पुनः ओळख

मी एक अल्प भूधारक सामान्य शेतकरी असून माझी स्वतःची ७ एकर शेती आहे. पूर्वी जंगली डुकरांचा त्रास असल्यामुळे ज्वारी पिक घेणे बंदच केले होते. एम. एस. स्वामिनाथन रिसर्च फाउंडेशन अंतर्गत पोषणा करीता कृषी परंतु फाउंडेशनच्या वतीने शेतकरी सभा घेवून सांगण्यात आले की जर ज्वारी क्षेत्र जर आपण आपल्या भागात वाढविले तर जंगली डुकरांचा त्रास हा कमी होईल व उत्पन्न मिळेल. ज्वारीचे महत्व समजावून सांगितले. जर घरीच पिकविले तर रोजच्या खाण्यात ज्वारीचे प्रमाण वाढेल. तत्वावर ज्वारी [illegible].१४ या जातीचे ३ किलो बियाणे मिळाले. हे बियाणे मी माझ्या शेतात १ एकर वर लावले. बियाणे पेरणीपासून तर काढणीपर्यंतचे मार्गदर्शन वेळोवेळी मला मिळाले. ज्वारी बियाणे पेरते वेळीस बियाण्याला बिजप्रक्रिया करूनच बियाणे पेरले याचा फायदा असा झाला की मर रोगांचे प्रमाण कमी आढळले. २०१६-१७ ला १ एकर क्षेत्रातून मला एकरी ८ क्विंटल एवढे उत्पादन मिळाले. डुकरांनी खाल्ली नाही तर एकरी १० ते १२ क्विंटल पर्यंत मला ज्वारी झाली असती.

आता ज्वारी हे पिक मी दरवर्षी एक एकर क्षेत्रावर लागवड करतो आहे. यामुळे माझ्या रोजच्या आहारात ज्वारीच्या भाकरी खाण्यात येत असते. तसेच अधिक उत्पादन व कडबा यांचे प्रमाण देखील जास्त असल्यामुळे जनावरांसाठी चारा उपलब्ध झाला त्यामुळे गाईचे दुधाचे प्रमाण वाढले. पूर्वी घरच्या जनावरांसाठी चारा देखील विकत घ्यावा लागत होता. घरातील आजारांचे प्रमाण कमी झाले.

नाव : **जानराव परतेकी**
गाव : बिटपूर, ता. आर्वी, जि. वर्धा
वय : ५८ वर्षे
जात : गोंड (एस. टी.)
व्यवसाय : ७ एकर
कुटूंब संख्या : ५ (४ मोठे, १ मुल)

Written by **Manoj R. Sayre,**
Senior Technical Assistant,
FSN study under LANSA.

LANSA Leveraging Agriculture for Nutrition in South Asia
MSSRF Science for Sustainable Development